

« ازدواج و پایان آن »

کتاب « احوال شخصیه از نظر مذاهب اهل سنت » که جلد اول آن تحت عنوان « ازدواج و پایان آن » توسط مرکز نشر دانشگاهی در سال ۱۳۷۰ چاپ و منتشر شده است نوشته آقای دکتر سید اسعد شیخ الاسلامی استاد تمام وقت دانشکده الهیات و معارف دانشگاه تهران میباشد .

انتخاب عنوان « پایان ازدواج » ظاهراً بجای واژه « طلاق » بکار رفته است . در توجیه این واژه مولف میگوید: مفارقت میان زن و شوهر در زمان حیات دو صورت دارد یا به صورت طلاق است یا فسخ نکاح که مصادیق هر یک از این دو صورت را در بخش دوم به روشنی توضیح داده است .

اصطلاح « احوال شخصیه » آنطور که نویسنده کتاب اظهار نظر میکند در کتب فقهی متقدمین وجود ندارد بلکه مصطلحی است قانونی که در نتیجه تقسیم قوانین مدنی به دو قسم احوال شخصیه و احوال عینیه متداول شده است . در حقیقت ، احوال شخصیه همانطور که از لفظ آن مستفاد میگردد به مسائلی که با اشخاص ارتباط دارد تعلق میگیرد که در این صورت شامل مباحثی از قبیل ازدواج ، طلاق ، ارث ، وصیت و ولایت برمال است . محتوای این کتاب به دو بخش تقسیم شده است . بخش اول ازدواج و آثار و مقدمات آن و انشای عقد و ارکان و شروط آنرا در بر میگیرد و شامل پنج باب است . باب اول درباره ازدواج و مقدمات آن . باب دوم ارکان عقد ، شروط و طرق اثبات و انواع آن . باب سوم در محرمات نکاح . باب چهارم راجع به ولایت ، کفالت و وکالت در ازدواج . باب پنجم در باب احکام عقد ازدواج .

بخش دوم پایان ازدواج (جدائی)، شامل بیان انواع جدائی، عدّه و مسائل دیگری که بر اثر خاتمه زناشویی بین زن و شوهر به وجود می‌آید و مشتمل بر چهار باب است: باب اول طلاق و اقسام آن. باب دوم جدائی میان زوجین به حکم داوری. باب سوم لعان، ایلاء وظهار. باب چهارم عدّه. کلیه این ابواب به فصول و مطالب متعددی تقسیم می‌گردد.

مباحثی که در این کتاب پیرامون زناشویی و پایان آن مطرح شده است دربرگیرنده نظرات استدلالی ائمه مذاهب اهل سنت و مجتهدین فی المذهب آنها می‌باشد.

مؤلف می‌گوید: در این کتاب آراء فقهای اهل سنت بدون هیچ اظهار نظری بیان شده است. گرچه این ادعا در اکثر مسائل مورد بحث ملحوظ گردیده ولی در یک یا دو مورد نویسنده به لحاظ ضرورت موضوع درصدد رجحان نظر مذهبی بر مذهب دیگر برآمده است.

ویژگیهای این کتاب را میتوان بطور خلاصه در موارد زیر بیان کرد:

۱- انگیزه تالیف این کتاب بطوریکه مؤلف ابراز میدارد وجود درس «احوال شخصیه اهل سنت» در دانشکده‌های حقوق دانشگاههای کشور بوده که تدریس آنرا در دانشکده حقوق تهران به عهده داشته است بذا بر این، تدوین چنین کتابی ضروری به نظر میرسد.

۲- بدون تردید تاکنون کتابی در زمینه احوال شخصیه مذاهب اهل سنت آنها به شکل استدلالی آن به زبان فارسی نگاشته نشده و یا حد اقل چاپ و انتشار یافته و برای اولین بار است که چنین کتابی چاپ و در دسترس علاقمندان قرار می‌گیرد.

۳- مطالب این کتاب بیان‌کننده آراء و فتاوی فقهای حنفی، مالکی، شافعی و حنبلی و در موارد محدود فقهای ظاهریه و استدلالات نقلی و عقلی آنان می‌باشد.

۴- مسائل مطرح شده در این کتاب با عباراتی ساده و سلیس بیان شده و حتی المقدور بجز اصطلاحات علمی و فنی از کلمات نامأنوس و جملات پیچیده و مغلق به دور است.

۵- نویسنده سعی کرده است که برای استخراج مطالب و مسائل فقهی و بیان آراء مجتهدین از منابع و مأخذ دست اول و معتبر هر کدام از مذاهب مختلف اهل سنت استفاده نماید و رأی مفتی به آن مذهب در هر مسئله را بیان کند .

۶- فهرست مندرجات این کتاب به طور تفصیلی تهیه و تنظیم شده و آیات و احادیثی که در بیان دلائل نقلی مسائل مطروحه مورد استفاده قرار گرفته به تمامی ذکر شده است .

در خاتمه امید است مولف هر چه زود تر نسبت به تدوین و چاپ جلد دوم کتاب اقدام نماید . توفیق اعضای هیئت علمی دانشکده الهیات و معارف اسلامی را در تالیف کتب مورد استفاد دانشجویان و دانش پژوهان از خداوند مسئلت داریم .

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی